Vlaams Parlement

vergadering **C18**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 23 oktober 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Maaike De Rudder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het SportKompas als stimulans om jongeren levenslang te laten sporten
– 159 (2019-2020) 3

VRAAG OM UITLEG van Els Ampe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over opleidingsvergoedingen in het voetbal
– 182 (2019-2020) 5

VRAAG OM UITLEG van Maaike De Rudder aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het SportKompas als stimulans om jongeren levenslang te laten sporten
– 159 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Collega's het is belangrijk dat jonge kinderen ontdekken welke sporten ze graag doen. Vaak hebben ze nu zoveel aanbod, maar hebben ze er geen idee van wat het juist inhoudt.

SportKompas, de oriëntatietool die bestaat om kinderen de juiste sport te helpen kiezen, kan momenteel georganiseerd worden door gemeenten en basisscholen. De tool is gericht op de kinderen van het derde en het vierde leerjaar.

Om te kunnen deelnemen moet een SportKompas-coördinator aangesteld worden, die een opleiding moet volgen, want het is verplicht om een coördinator te hebben om als gemeente of als school aan de slag te gaan met het SportKompas. Nadien volgen er jaarlijks bijscholingen.

De kostprijs per kind bedraagt 10 euro. Ik lees in het regeerakkoord, minister, dat u erover wilt waken dat het SportKompas wordt afgenomen in alle Vlaamse scholen.

Minister, zal de afname van deze testen een verplichting worden voor alle Vlaamse scholen? Zo ja, is er in een budget voorzien en hoeveel bedraagt dit budget zodat de kost voor de ouders niet doorgerekend moet worden in de maximumfactuur?

Hoe ziet u concreet de inzet van het SportKompas voor de talentscouting?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het doel van SportKompas is inderdaad om elk kind van acht tot negen jaar, dus uit het derde en vierde studiejaar, in Vlaanderen de kans te geven om te ontdekken welke sport bij hem of haar het best past. De doelstelling is vooral om kinderen levenslang te doen sporten. Men gaat ervan uit dat men onmiddellijk de meest gepaste sport aanbiedt aan het kind.

Het gaat om een tool die wordt aangereikt, het is geen verplichting. Elke Vlaamse school is vanzelfsprekend vrij in de keuze om SportKompas al dan niet aan te bieden. Er is een opstartpakket en er is een digitaal platform waardoor elke basisschool of elke gemeente dat kan organiseren.

De vzw SportaMundi hoopt dit schooljaar 15.000 kinderen te bereiken. Via een groeipad wil men tegen 2023 70.000 kinderen bereiken.

Het is begin april 2018 officieel van start gegaan. Maar het is eigenlijk pas van toepassing in het schooljaar 2019-2020. De vzw heeft een eenmalige subsidie gekregen van 700.000 euro. Daarbij moet er wel op termijn een businessmodel tot stand worden gebracht, waarbij men zelfbedruipend kan zijn. Er is nu inderdaad een kostprijs van 10 euro per kind. De gemeente of de school betaalt dat aan SportaMundi. Het is niet de bedoeling dat dit wordt doorgerekend in de maximumfactuur.

Het is niet aan mij om een oordeel te vellen over welke alternatieven er zijn of om een businessmodel op te leggen, maar er kan worden samengewerkt met de gemeenten. Voor de gemeenten biedt dit het voordeel dat hieraan het gemeentelijke aanbod inzake sportfaciliteiten, sportverenigingen en concrete adressen kan wor-

den gekoppeld. Daar ligt volgens mij een bonus voor de gemeenten. Het kan ook binnen een scholengroep worden geregeld, of misschien zelfs met lokale sponsoring. Dat moet men maar bekijken.

Ik denk dus wel dat het een nuttig instrument is. We hebben een toch niet onaanzienlijke opstartfinanciering meegegeven. Ik hoop dat op grond daarvan een businessmodel kan worden uitgewerkt en dat dit in zoveel mogelijk scholen kan worden aangeboden.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik heb ook het verslag van 21 mei 2019 van de Vlaamse Sportraad gelezen. Daarin staat een advies over de oriëntatietool SportKompas. Zij staan zeer positief tegenover die tool. Die kan dus zeker een meerwaarde hebben. Zij hebben wel nog een aantal voorstellen geformuleerd om mee rekening te houden. Zij adviseren om het SportKompas in te bedden in het Vlaamse onderwijssysteem. Sport en onderwijs komen daarbij samen. Het is ook belangrijk dat het op termijn eventueel gratis kan worden aangeboden. Kinderen uit de lager gesitueerde doelgroepen mogen niet geconfronteerd worden met het feit dat ze niet kunnen deelnemen door de maximumfactuur.

Het beleidsdomein Sport moet hier voldoende bij betrokken worden. Het moet inspraak hebben, ook in de evaluaties van het systeem. Ik veronderstel dat er na een aantal jaren een evaluatie zal komen, met eventuele bijsturingen, om te bekijken of de oriëntatietool werkt en waarvoor hij moet worden gebruikt. Dank u wel om dat alvast verder op te nemen.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik denk dat dit een zeer interessant initiatief is en ik wil dit gewoon even terugkoppelen naar de uitdaging die we reeds lang kennen – zeker als we het over brede sport hebben – om daaruit ook te detecteren en te oriënteren. Het is vanuit die brede sport dat we ook jonge talenten kunnen ontdekken. Minister, ik wil toch het belang beklemtonen dat we hier de drie poten moeten hanteren: de school, de gemeente en de sportclub. Ik denk dat er op het terrein in Vlaanderen heel veel voorbeelden zijn waar er een symbiose heerst tussen die drie, waar vooral vanuit de lokale overheden van heel dichtbij die samenwerking tot stand gebracht wordt. Het debat over de maximumfactuur voeren we ook altijd in de schoot van Onderwijs. Ik wil gewoon meegeven dat het lidgeld van een sportclub een vrije keuze is van de mensen. Hier zou er sprake zijn van 10 euro. Is dit overbrugbaar of niet? Maar we moeten ook aandacht blijven hebben voor de schoolrekeningen en de maximumfactuur. Ik wil in elk geval mijn klemtoon leggen op de driepoot school, gemeente, sportclub. Ik denk dat het SportKompas daarvoor het instrument bij uitstek is.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik sluit mij graag aan bij de gedachte dat het SportKompas een heel mooi gegeven is. Ik denk dat collega Van Dijck het ook met mij eens is dat financiële drempels nooit een reden mogen zijn voor jongeren om niet te kunnen gaan sporten of die stap te kunnen zetten, en dat we allemaal de verantwoordelijkheid hebben om die weg te nemen.

Minister, ik heb twee informatieve vragen, gewoon om helemaal mee te zijn. U geeft aan dat men tegen 2023 70.000 jongeren wil bereiken. Zit men nu al aan 15.000 jongeren die daar gebruik van maken, of nog niet? Tegen wanneer zou het zelfbedruipend moeten zijn? Is dat ook tegen 2023 of is daar nog geen timing op geplakt?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voor alle duidelijkheid, het SportKompas is eigenlijk nog maar dit schooljaar van start gegaan. De doelstelling is nu 15.000 – ik veronderstel dat men rekent in schooljaren – en de ambitie is om dan door te groeien naar 70.000 kinderen in 2023. De grootste kost is ongetwijfeld de opstart van die module geweest. Die bestaat uit 3 verschillende elementen: wat is de meest geschikte sport voor het kind, wat wil het kind zelf, en het derde aspect moet ik nog even bekijken.

Op basis daarvan wordt zo'n advies geformuleerd, en het is ook sterk wetenschappelijk onderbouwd. Dat heeft wel wat gekost. Anderzijds is er ook terbeschikkingstelling van materiaal. Er wordt ook een opleiding verstrekt aan een coördinator, die in de school die testen en modules praktisch moet toepassen. Ik denk dat de belangrijkste kost de modules en de wetenschappelijke onderbouw ervan waren. Ik ga ervan uit dat men toch tot een businessmodel moet komen, waarbij de beperkte kost die gevraagd wordt voor de concrete toepassing in de scholen moet volstaan om zelfbedruipend te zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): De discussie is niet dat het geen zeer mooie tool is, wel dat we aandacht moeten blijven hebben voor de financiële kant. Ook de opleiding van de sportcoördinator kost geld. Het doorschuiven naar de gemeenten is voor sommige gemeenten ook een zware last en we moeten dus bekijken hoe we dat op een goede manier doen.

Het is ook heel belangrijk dat de tool niet alleen voor de topsportscreening gehanteerd wordt, maar vooral voor heroriëntering. Als kinderen dan toch naar een andere sport zoeken, mogen ze niet afhaken, maar moeten ze dankzij de tool toch ergens anders kunnen sporten. Dat is zeer belangrijk om te onthouden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Els Ampe aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over opleidingsvergoedingen in het voetbal
– 182 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Minister, u kent de opleidingsvergoeding. Dat is het geld dat kleine voetbalploegen ontvangen als een van de spelertjes die ze hebben opgeleid, bij een grote topclub gaat spelen. Die opleidingsvergoeding is achttien jaar geleden ingevoerd door de Wereldvoetbalbond, de FIFA, met als doel ervoor te zorgen dat overal zo veel mogelijk geïnvesteerd wordt, ook door kleine voetbalclubs, in de opleiding van voetballers.

Dat wordt in heel Europa toegepast, ook in België. In Wallonië en in Brussel is dat het geval, maar door een Vlaams decreet van 1996 is het voor een Vlaamse kleine club onmogelijk om die opleidingsvergoeding te krijgen. En dat gaat toch over veel geld, tussen 10.000 tot 90.000 euro per opleidingsjaar. Neem nu bijvoorbeeld Kevin De Bruyne. Die is opgeleid door een club in Drongen, maar die club kan die opleidingsvergoeding niet ontvangen, gewoonweg omdat de club in Vlaanderen ligt. Bij een andere voetballer, Marouane Fellaini, was het zo dat Mons, de club waar hij is opgeleid, die opleidingsvergoeding wel heeft gekregen. En voor Eden

Hazard heeft Tubize ook een opleidingsvergoeding gekregen toen hij werd getransfereerd naar Chelsea.

Je ziet hier dus een verschil tussen clubs in ons land. In Wallonië en Brussel is het mogelijk voor een kleine club om die opleidingsvergoeding te ontvangen, maar door een Vlaams decreet is dat niet mogelijk voor bijvoorbeeld een club in Drongen of ergens anders in Vlaanderen. Uw partij, minister, heeft in 2003 nog een voorstel gedaan om daar iets aan te doen, maar sindsdien is er niets meer gebeurd. Gaat u een voorstel doen om dat bizarre decreet van 1996 aan te passen? Of wenst u dat wij dat doen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Uw stelling dat dat Vlaamse decreet in strijd zou zijn met het Europese recht, klopt niet. Het Europese recht stelt de vrijheid van de sporter voorop, weze het vanuit de ratio van het vrije verkeer van werknemers. Je hebt de zaak-Bosman en de zaak-Bernard, waarbij het Europese Hof van Justitie stelde dat opleidingsvergoedingen die vrijheid beperken, maar wel mogelijk zijn, voor zover dat die vergoeding proportioneel is en gelinkt aan de opleidingskosten. Maar dat betekent niet dat opleidingsvergoedingen wetgevend toegelaten moeten worden.

Vlaanderen heeft ervoor gekozen om, met het decreet waar u naar verwijst, maximaal de individuele vrijheid te laten voor de niet-professionele sportbeoefenaar, en dus geen individuele opleidingsvergoeding toe te laten. Een degelijke jeugdopleiding en de vergoeding daarvan zijn natuurlijk belangrijk. Het decreet laat dat ook toe. Het Vlaamse decreet verbiedt individuele vergoedingen, wat iets anders is. Het decreet laat wel collectieve vergoedingsmechanismen toe. Er bestaat er ook zo een, in het basketbal. Dat wordt als succesvol beschouwd. Clubs worden financieel beloond als ze een degelijke jeugdwerking hebben, maar het gaat onrechtstreeks. Er wordt een vergoeding gestort in het fonds, en vervolgens worden die middelen verder gedistribueerd in functie van een jeugdwerking.

In het vorige regeerakkoord werd vooropgesteld dat men zou bekijken of de overgang naar een profstatuut decretaal anders zou kunnen worden geregeld. In dat kader heeft mijn voorganger, minister Muyters, trouwens ook herhaaldelijk overleg georganiseerd. Er is ook een bevraging georganiseerd bij de Vlaamse sportfederaties. Die is uitgevoerd door de Vlaamse Sportfederatie (VSF). Daaruit bleek dat de sportfederaties zelf geen vragende partij zijn. Het standpunt kwam erop neer dat het louter mogelijk maken van een opleidingsvergoeding bij de overgang naar een professioneel statuut grotendeels ten goede zou komen aan de wensen van een select aantal grotere clubs. De eigenlijke vraag van een groot deel van de Vlaamse sportsector betreft net meer solidariteit tussen de verschillende niveaus binnen elke sporttak. Daarom zagen de federaties veel meer heil in de uitwerking van een soort solidariteitsmechanisme in de vorm van een jeugdsportfonds zoals het bestaat in het basket, waar ik naar verwees.

Toenmalig minister Muyters had op verschillende momenten een overleg met de Pro League, Voetbal Vlaanderen en de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB). Op grond daarvan heeft de Pro League in 2017 zijn poolreglement aangepast. In het kader van een formeel advies stelde Sport Vlaanderen dat het poolreglement binnen de geest van het decreet viel. Belangrijk element daarbij is dat het geen rechtstreekse betaling tussen twee betrokken clubs betrof. De aantrekkende club zou een vergoeding betalen aan een fonds, beheerd door de Pro League. Nu heb ik begrepen dat bij de concretisering van het een en ander, specifiek ten aanzien van het seizoen 2019-2020, die afspraak niet langer van toepassing is. Dat leidt tot een aantal vragen die ik zal moeten opnemen en waarover ik contact zal moeten opnemen met onder meer de Pro League.

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Minister, het klinkt allemaal heel ingewikkeld. Ik weet niet goed of ik hieruit goed uw mening kan distilleren. Ik noteer wel dat u het initiatief zult nemen om alles te herbekijken en om te bekijken wat er in de toekomst gaat gebeuren. Het is wel een beetje vreemd dat Vlaanderen iets anders doet dan Wallonië, Brussel en de rest van Europa. Ik vind dat een beetje eigenaardig. Ik begrijp dat er solidariteit wordt gewenst, maar aan de andere kant is het toch normaal dat als de Wereldvoetbalbond 18 jaar geleden een regeling in stelling bracht en die overal toepast, dat Vlaanderen die regeling ook zou toepassen. Ik kom dus binnen een zekere tijd terug bij u om te horen wat er is ondernomen om hier een mouw aan te passen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp·a): Minister, mevrouw Ampe, België is wat voetbal betreft inderdaad een opleidingsland. Heel veel talenten zwermen uit over heel Europa en verder. Dat is op zich een goede zaak. Ik wil de oproep steunen. Het is inderdaad belangrijk dat ook de kleine clubs die investeren in jeugdwerking daar meer de vruchten van plukken en ook extra kunnen investeren in jeugdwerking. Moet dat dan op precies dezelfde manier gebeuren als in Brussel en Wallonië? Dat denk ik niet.

Ik wilde ook refereren aan het voorbeeld van het basketbal, waar ook vele jonge talenten aan het doorstromen zijn. Vanavond spelen de Antwerp Giants nog eens de Champions League. Heel veel spelers die daar vorig jaar een succesverhaal van maakten, veel jonge Belgen ook, zijn ondertussen uitgezwermd over heel Europa. Die plaatsen zijn opgevuld door nieuwe Belgische talenten. Op zich is dat een heel goede zaak. Dat solidariteitsfonds in het basketbal werkt echt. Ook de kleinere clubs kunnen extra investeren in de jeugdopleiding.

Ik pleit ervoor om samen met deze commissie heel grondig te bekijken hoe dat in het basketbal werkt en misschien ook die mensen eens te horen in deze commissie, en om dan te bekijken of er synergieën kunnen worden gevonden met het voetbal, of dat goed werkende systeem van het basket kan worden getransponeerd naar het voetbal. Het zou kunnen dat er redenen zijn waarom dat minder goed kan. Laat ons dus toch proberen de opleidingsvergoedingen te bekijken en ook in welke vorm ze worden toegepast. Is dat nu solidariteit of is dat de manier waarop ze dat in Brussel en Wallonië doen? Laat ons samen zoeken naar de goede vorm, maar ik denk wel dat we er de volgende jaren aandacht aan moeten besteden.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): CD&V blijft voorstander van de collectivisering van de opleidingsvergoedingen, maar dan via een jeugdsportfonds binnen een sportfederatie, zoals het decreet het voorziet. Maar daarvoor is een aanpassing van het decreet, zoals het hier wordt voorgesteld, niet nodig. Wij staan achter het decreet en wij willen het behouden. Wij vinden dat het niet kan dat er prijzen worden geplakt op kinderen, die dan overgaan van het ene op het andere. Dat kan niet. Wij moeten er zeer goed over waken dat een opleidingsvergoeding kan, maar dat die nooit kan worden gekoppeld aan een individuele transfer en enkel via een collectief jeugdfonds kan worden geregeld.

Minister, hoe gaan we de goede intenties, die we samen sterk in het regeerakkoord hebben verwoord, de volgende jaren uitwerken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is inderdaad een complexe materie, maar we zijn het er allemaal over eens dat we de ambitie hebben om de best mogelijke jeugdopleiding gestalte te geven. Er zijn wel wat belangen of doeleinden die conflicteren:

enerzijds de doelstelling om jeugdopleidingen op zo veel mogelijk niveaus bij zo veel mogelijk clubs op amateurniveau te hebben, en anderzijds een eerder professionele sector die vraagt om meer loon naar werk te krijgen.

Een jeugdopleidingsfonds, in welke vorm dan ook, op basis van die ratio, is vandaag decretaal mogelijk. De vraag is hoe we verdergaan met de uitwerking, waarbij het basketbalvoorbeeld absoluut kan dienen. Ik zal daarover zeker gesprekken voeren. Verder bekijk ik ook met de Pro League de tegenstelling die hier toch bestaat. Daar heeft men de ambitie om individuele clubs rechtstreeks te belonen, en wij gaan hier uit van een mogelijk onrechtstreekse piste. Het ene sluit immers niet noodzakelijk het andere uit, voel ik aan. Je kunt er via die tussenstap ook voor zorgen dat diegene die de opleiding verstrekt heeft, iets meer beneficiënt is via dat collectief fonds dan anderen. Intuïtief denk ik dat er wel wat tussenoplossingen mogelijk zijn, dat de discussie niet zo binair is tussen ofwel een opleidingsvergoeding ofwel geen. Er zijn wel tussenwegen, ik zal dat ook opnemen.

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Ik vind bepaalde redeneringen toch eigenaardig. Minister, als u ergens in investeert, vindt u het toch niet tof dat uw buurvrouw, de voorzitter, daarvoor gecompenseerd wordt? Als u investeert, wilt u daar toch voor gecompenseerd worden? Ik vind de redenering dat de hele wereld dan mee moet kunnen profiteren van inspanningen die u geleverd hebt, toch eigenaardig. Natuurlijk moet er voor een budget voor opleidingen gezorgd worden, maar ik vind dat dat los moet staan van de compensatie voor de investeringen die die heel kleine clubs gedaan hebben om een speler groot te maken. Dat is een principe dat de Wereldvoetbalbond achttien jaar geleden heeft geïntroduceerd en dat zeer fair is. Ik hoop dat daar toch rekening mee gehouden zal worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.